

C. M. K. 87

Misc. T. T. d. 236

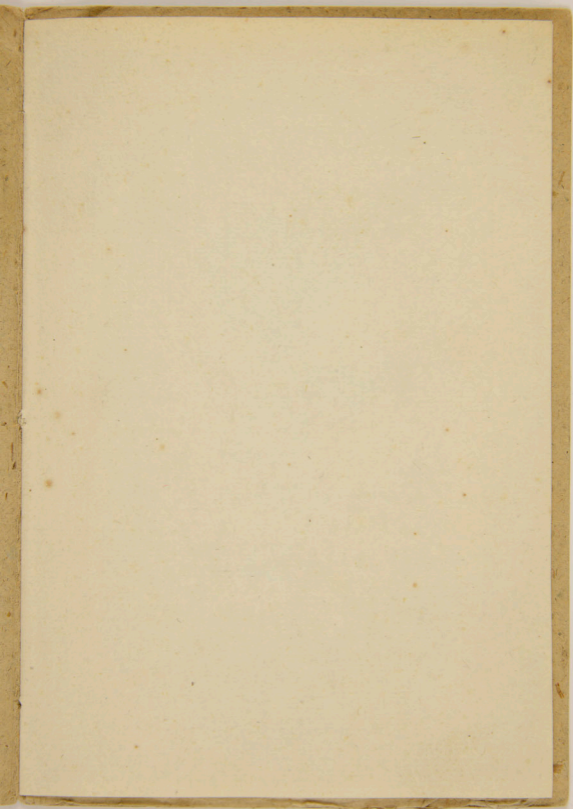
3648/1.

G
2-op - 1
8
4

BIBLIOTECA COMUNALE
TRENTO

ex libris

אגרת המוסר

לשום כונתו אל המלאכה הראויה לו ואותרה יאהב וברך
ידבק ולבחון המלאכה הראויה לו משני ענינים או
משפטי הכבדים ומזל האדם ברנע לידתו
או במבחן המעשה רוצה לו' להרגיל
האדם כנערותו במלאכת רבות
משתנו' זו מזו ובמלאכ'
אשר יהיה זריז
ומשכיל

שקד עלי' וידבק בה ויניח האחרות וצריך להיות לו אומץ
בקי וחכם במלאכה ההיא ועל כן צריך להכבד כל
פי שהו' בקי וחכם במלאכתו יות' ממישאינו
בקי ואף על פי שהיה לו יחס
נכבד כי בענין ההוא
ירבו המלאכות
ויפרו

הערבות ויצליחו יושבי המדינות העסקים בעה' :

חנוכה שנת ש"כ לפ"ק
פה ריווא דטרינטו

אגרת המוסר

היה קרוב לכל אחת מהן ותנחיל אהבת שניהם והשלום:
אלה דברי הברית אשר כרת ארסטוטלוס אל כל
חכם לב וכלל בה עניני אשר
אם יתנהג בהם אדם בכל עסק מעסקיו ועל פיהם ישי' כל
עניניו ולא יוסיף עליהם ולא יגיע מהם יגיע לתכלית רצונו
אמר עלי הישמעאלי ואחרי זאת אני אומר כי
המלאכות נחלקות לשני מינים חלק
ולאכת מחשבת כגון הכמת הפילוסופים ושעריה וההגיון
ושעריה וחלק מלאכת מעשה ומלאכת מעשה נחלקת
למלאכות מסחריות אל מלאכות טבעיות והמלאכות
הטבעיות ג' האחד עבודת האדמה להוציא קמנה המחיה
והמזון מאכילה ושתייה : והשני מלאכת המרעה אשר
ממנה תועלת המקנה הבקר והצאן : והשלישי מלאכת
הציד ובכל אחת מאלו השלש נכלל מלאכות פרטיות
רבות כגון מלאכת הצד אשר נכלל בה ציד היתר השדה
וצפור שמים ודגי הים : ושני המלחמה נכללת במלאכת
הציד כי בונת כל אחד מהם להתגבר ולהנצח על בעלי
חיים וכן עבודת האדם ומרעה קרובים זה לזה כי המרעה
הוא עבודת הבהמות והעבודה גם היא מרעה ובכלל
בעבודת האדמה והמרעה מלאכות רבות כגון מלאכת
הרפואות והדומה לו : אך המלאכות המסחריות נחלקת
לשני חלקים מלאכת סחורה ומלאכת שכירות : והסחורה
היא מקח ומתן כגון למכור ולקנו' כל עסקי מאכל ומשקה
ומלבושים וכלים וקרקעות והשבירות יהיה עם הפועל
במחיר קצוב להעריך בו במה ישורה הפועל או להעריך
מדת זמן הפועל המעט החוץ אם הם כל אחת מאילו
המלאכות או תהיה יקרה מחבית או תהיה גרועה ושפלה
ממנה כגון שרי צבאות וחכמי הרפואות שהם מלאכות
נכבדות וכגון מלאכת הבוססר ועסק היד ועבודת האדמה
והמרעה שהם גרועות ושפלות ואף ע"פ שיש יתרון לזאת
על זאת כי החכמי הגידו כי ראוי לכל אדם לרצותו ללמוד
מלאכה

אגרת המוסר

- חמול להם זקצוף עליהם אם תתרפה בעיניהם :
- ופקוד** המלכים במהללים לשמור מצות ולהכנע להם :
- ופקוד** נאסניך בהמתיק סוד עמם בסתר כי חלקם מסך ותועלתם מהם הוא בסתר ובעת אשר תתיחד עמם :
- ופקוד** החסידים בתת לב למען תודע אליהם כאשר נודעו אליך מן המדות הטובות :
- ופקוד** שאר רעך בכבודם כי הם ישביתו ממך הכילות ויורוך נתיב האחות :
- ופקוד** סגולת הנכבדים בענוה :
- ופקוד** קרוביך הדלים בחמלה והגדולים בלמדך אותם מדות טובות כי חמלתך על דליהם ינחילך כבוד מהם ולמדך לגדוליהם ינחילך תועלת מהם :
- ופקוד** סלכתך בעסקי מישור מן האונן ומן השבועות :
- ופקוד** בהשים גמולם מהם אחרי אשר תשמר מהם :
- ופקוד** המתנכלים לך בהפר מחשבותם והסתנצולים במחילה והפושעים בעברך על פשעם ובעלי קלות בישוב הדעת ויקר הנה והמחרפך בחשבך אות לאין והמקנאים בהעביר קנאיהם והשוטמים בחלק לשונך והקורצים בהשמרך בהם וכל דבר ספק תרחיקהו וכל דבר גלוי ובחון אל תאחר לעשותו :
- ופקוד** הספקות ברכ החקירה והזהר מן הודאי וסבול בסבר פנים יפות פגעי הקורות וכבוש יצרך בעת הכעס והארך אפך בעת הרויך :
- ופקוד** שכנך ועזר אותו והגר בגמילו חסד והתח הנאמן בסור אל משמעתו והמבקר אותך בדברי שלום :
- ופקוד** המלכים בהסתר סודות ולשבח כל פעולות והחשב בלבך בין הטובות מהביריך והרעים וראה לאיזה חבורה מהם אתה נוטה כי אם תהיה נוטה לכת הטובים תוסיף בעין הרעים קנאה ואיבה ואם תהיה נוטה לכת הרעים תוסיף בעין הטובים בוז ושפלות ועל כן היתה

אגרת המוסר

למעלה משאר המעלות הגבוהו' ממנו או השפלות ממנו
כמד אשר הו' משתתף עמהם * כי כל אד' שיש לו יתרון על
אנשי מעלה מן המעלות ימשכהו יתרונו עליהם * לרחוק
מהם ולהדמות לאנשי מעלה אשר עליו וודישת המנוחה
במנוחה ימעט המנוחה וירבה היגיעה ושכחת המוסר
היזק וההיזק היא היגיעה המביאה לחסרון הטוב * על
כן צריך אדם ליסר נפשו תמיד ולהזהיר אותה בכל עת
ולא ימנעהו קשיה ומריה מהתמיד מוסרה כי ברוב אשר
יאלצה ובאהבתה המנוחה תשוב לבקש המנוחה מיגיעת
מוסר במעט יגיעה ללמודו מקצת המדות אשר יורוה *
ואין צריך למשכיל בעבור אשר יחסר לנפשו ואעפ' שהוא
רוב להניח זה המעט כי זה סוד ההיגל ובעזרת תעורר
הנפש למוסר ותחיל להכנע מעט לרצונך יהיה תחלת
מה שיהיגל אותה בה למלאת חקי תורת' ולהודיע הנפש
טעם גבולה והלקרה על טוב מעשיה וליסר אותה מן
החנופה ולהזהיר מהרבות ענות ותחיתה גאוה * ובגלוי
הסידות ובסתר אכזריות *

ותיסרנה לפקוד החברים בשמרך אחותם כי הם לך
למסעד וכל העוב נעזב :

ותסרנה למלאת חק האוהבי השוחקי עליך ובלבם
ארבם המראים נפשם לאוהבי והם אויבים
על כן התנדב להם בקצ' אהבתך אולי תשים שנאת' אהבה
או להשמר מלשוך עריץ מהם פן תפגיע לאוזן משל רע *

ותיסרנה לפקוד האוהבים ולתת בהם מן חברת
והאחזה לכל תשכחם כי בשמרך ברית
אוהבי האוהבים יורה על אהבה הנאמנה :

ותיסרנה למלאת חק האוהבים בבא להם מאורעות
או מקרים אם נשעת המות בשמר' הברית
לזרעם או בשעת החולי לבקר אותם תמיד * או בשעת
חסרונם וצרותם לעזור אותם ביד וכפה ובלב ובנפש :

והחיתה כפשך נריבה פן תתגאה עליהם בחסד אשר
תגמול

אגרת המוסר

כל ענייני האדם ועסקיו ואיזה מהם הוא הטוב * וחלק
גם לשלשה חלקים חלק תקון המדות והטבעים וחלק
תקון צרכי הבית * וחלק תקון צרכי המדינה : והחלק
השלישי ללמוד חק האמונה וחק הנפש במדות הטובות
ולתרבות בסגולת הידידי * וההון והכבוד הממשלה והשם
טוב :

אמר עלי דע כי החכם ארסטוטלוס חבר אגרת
על דרך מליצה וכלל בה ענייני אשר

אם יתנהג האדם בהם בכל עסק מעסק ההצלחה
הקיימת הנקרא פילוסופיא או בחולפת הנקראת טוב המזל
יגיע לסוף תכלית רצונו בשניה * ואני יועץ לכל מי שיקרא
אותה לעשות בה כאשר עשיתי כי שמתי לי לחק ונדרתי
לו נדר לקרא אותה פעם אחת בכל שבוע ואשיב אל לבי
עניני ועל פיה אצא ואבא והיתי מגיע בה לחפצי מעבודת
הא * ולעשות רצוני * וזה תחלת האגרת אשר חבר הפילוסוף
ארסטוטלוס :

אמר ארסטוטלוס אחרי הודאה לבורא צריך כל
משכיל להתבונן במדו הטוב *

והרעות אשר בבני אדם וישים לבו בהם ויתבונן תועלתם
והזק פעולתם ויבחר לנפשו מהם המדות המועילות
בראותו אשר יועילו לזולתו וירתיק המזיקות בחקרו אשר
יזיקו לזולתו ומשיב העניינים על כנו וכל מיז במינו וישים
בין מיניהם גבול אשר יבדלו בין כל מיז ומיז ואחר זה
יכין לנפש וכלי המוסר ליסר אותה תמיד ולהשלים הסרון
מה שהוא יודע מן הדברים הצריכים למעשה במעשה
והדברים הצריכים ללמוד בלמוד והמוסר אשר יסר בו
נפשו יהיה כעתיים לא קבועים ולא מזומנים בעבור כי יש
בכל רגע מהרגעי * ובכל יום מימות העולם ובכל עסק אשר
תתעסק בו הנפ * מעסקי האמת והשחוק והשמח והבנוחה
והיגיעה מקומות ראויים ליסר אדם בהם נפשו ולתקן כל
אשר עותה ולשיר עניניה כגו שלא יהיה יתרון עליו
למעלה

אמר יודא בר יודא אל בן חריוזי של ממי החכם המשכיל האח הנאמן רבי עזרא בן כבוד החכם הגדול רבי יודא בר נתנאל אל להעתיק לו אגרת המוסר הכללי אשר חבד הפילוסוף הגדול ארסטו והעתיק מלשון יון אל לשון ערבי חכם מחכמי הישמאליים עלי שמו וכלל אותה עם אגרת מוסרו וזה תחלת הספר *

אמר עלי דע כי ההצלחה היא יקרה מכל ענייני האדם ונהלקת לשלשה חלקים : חלק

חמודות הנפש כגון החכמה והמוסר והמדות הטובות וחלק חמודות הגוף כגון יפיו ושלמות איבריו ובריאותו ושלמותו התמימה : והמעלות אשר הם מקרה כגון מדורת האב אשר הם מקרה לבן והמזל הטוב בהשגת החפצים ומצא כל שאלותיו ובקשותיו אשר מהוץ כגון רב האוהבים והעוזרים והשם טוב ורב העושר והכבוד והממשלה :

וכאש'חקרו חכמי המדע על מבת'ענייני העולם העמיחוס עיון השכל כי ההצלחה הנמורה היא להיות האדם בענין אשר למענו נברא והוא לדעת האמת ולעשות הטוב ודעת האמת הוא כשתמצ מחשב'הלב נכונ'כפי הענין המבוקש לא פחור ולא יותר ועשות הטוב היא להיות כל פעולת האדם מפעולותיו ומחשבותיו נכונים כפי מה שיהיבו מדות השכל : ובעבור כי לפעמים יחשוב האדם כי מצא האמת והיא רחוקה מסנו ערך השכל למלאכה אשר יכיר האמת מן הכוב ככל ענין ויכתן ברה בין הטוב והרע במעשים וישכיל בה בין הצדק והשוא בדיעות והחכמים הגידו כי זאת המלאכה היא מלאכת ההניון : והחכם ארסטו הגיד כי הצלחת הנמורה נחלקת לשלשה חלקים החלק ראשון בדעת השמים והארץ וכל ענייניהם וכי יש להם סברה ראשונה והוא הבורא עשרה הכל ומנהיגו'ת שמו וכי כח השגחתו פושטת והולכת בהם ועצמו הוא תכלית הסוד המבוקש מהם והם נחלקים גם הם לג' חלקים חלק למוח חלק טבעי וחלק אדי : והחלק הב' הוא להניד ולהתבונן

ואתה הקורא

הנני נתן לפניך היום את הטוב : ובחרת בחיים : אגרת
המוסר לארסטו : אשר קבל ממנו הפלוסוף עלי הישמעלי
ובין תבין בהקדמת האישי הלזה : כי הוא השבע השביעי
כל איש יקראנו : פעמים רבות אין מספר : והיו על מצחו
תמיד : וכך ראוי לכל אישר בשם ישראל יכונה : להגות
בגומם ולילה : כי הם מוסרים תורניים באו בקצור מופלג
וקבל האמת ממי שאמרו : קום קרא : כי לא ישנה ערכו :

כה דברי הרופא ולא לו

יעקב מרקריאה

Handwritten text in French, likely a library or archival stamp, partially obscured by a circular seal.

אגרת המוסר

לארסטוטלוס והדברי עתיקי מפי הפלוסוף עלי הישמעל
במעלות מדות ושכריות נרפסתת
ממשלת הארץ החשמן

קרישטופל מאדרוץ ירה

פה רינוא דטריכטו

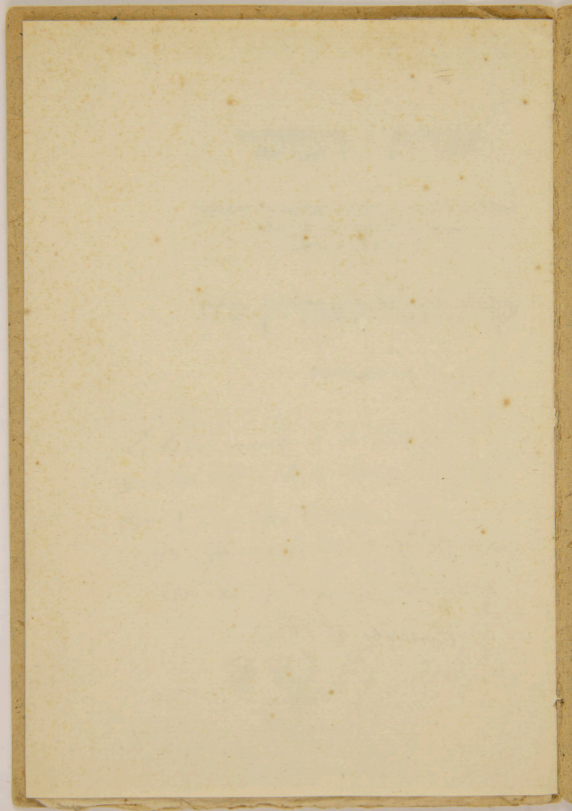
*Letteri morali d'Aristotile
tradotta dall'arabo in ebraico da Giuda
Fili di Giuda ben Chanah.*

Letto al governo de Verovio Cristofol Madrey

Chanucha 220 (25 gen. fino 2 dic. 1859)

Carmoly N. 16

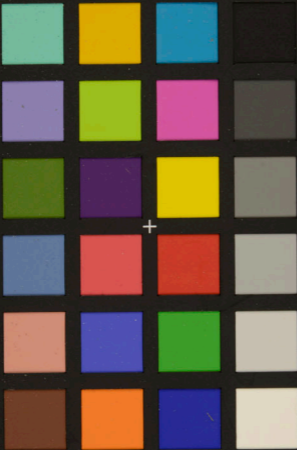

BIBLIOTECA
COMUNALE
TRENTO

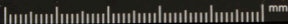
T
0
op. g
4

xrite

colorchecker

MSCCPPCC0613

לארסטוב

קריי

gied

Maly

(59)